

Квіти Євгенові

Любов ПОНОМАРЕНКО

"Зоря Полтавщини"

"УЖЕ так думаю, що немає на світі кращого місця, як Полтавська губернія. Господи Боже мій милостивий, що за губернія... Довіку не забуду, як я жив у Полтавській губернії поблизу Пирятинна, недалеко од сього лепського города в селі"...

Ці слова належать Євгенові Гребінці. Народився він 2 лютого (21 січня) 1812 року в маєтку "Убежище" поблизу Мар'янівки Гребінківського району. Після закінчення Ніжинської гімназії наук служив у 8 Малоросійському козакому полку, а після відставки у 1834 році переїхав до Петербурга, де й прожив решту років. Помер у 1848-ому.

Розквіт таланту письменника припадає на петербурзький період. Він працював викладачем у військових учбових закладах, зблизився з відомими діячами мистецтва, відвідував літературні салони, організовував мистецькі вечори у себе вдома. Спілкування з Далем, Панаєвим, Маркевичем, Сошенком справило на нього велике враження. Гребінка познайомився з Пушкіним, який ввів його в "Современник". 1838 року вийшла збірка Євгена Гребінки "Малоросійські приказки", які Іван Франко згодом назве "чудовими українськими байками".

Такі твори, як "Будяк та конопляночка", "Пшениця", "Ведмежий суд", "Зозуля та Снігир", "Рожа да Хміль", "Школяр Денис", добре відомі серед читачів і часто цитуються в народі.

"Як тільки пан із паном
зазмагався, —
Дивись — у мужиків чуби
уже тріщать" ...
Не менш відомі й "Рибалка",

"Соловей", "Дядько на дзвониці". Вислови великого поета стали крилатими, пішли в народ і прижилися там, як приказки: "Лебедь плись на дно — і випурхнув, як сніг", "Мовчи! Почують — будеш битий", "Ведмежий суд", "Менший там не втне, де більший геть-то зможе", "Лисичці ж ратиці оддать".

Крім байок, письменник писав і друкував повісті, романи, оповідання, в доробку є одноактова комедія "В чужие сани не садись", багато російських і українських віршів. Окремі його поезії стали піснями і міцно ввійшли в репертуар співаків: "Ні, мамо, не можна нелюба любить", "Молода еще девицей я была", а романс "Черные очи" привернув до себе увагу навіть Федора Шаляпіна.

Іменем письменника на його рідній землі названо місто, районна газета — "Гребінчин край" і літературна сторінка в ній "Євгенова світлиця". В Мар'янівці, на могилі поета, біля пам'ятника, часто бувають школярі, шанувальники таланту Гребінки. Створено й музей поета.

Чимало літературних талантів зростила Євгенова земля. Тут нині живуть і плідно працюють поети Микола Линовицький і Микола Катруш, Ганна Горобець і Ніна Третяк, Анатолій Гуртовенко і Григорій Мрія, Микола Нетеса і Андрій Денисенко. Проте книгахрестоматія "Література Гребінчиного краю" для учнів шкіл так і лежить у друкарні, не знайшовши спонсора. А першим у тій книзі стоїть ім'я Євгена Павловича. Прикро, але й досі на батьківщині поета не запроваджено премію імені Євгена Гребінки в галузі мистецтва.

Що ж, пам'ять милостива. Вона прийме скромні букети до підніжжя і вдячні слова...